

به نام پروردگار مکی

بازنمایی هویت از نگاه دیگری

نحوه بر ساخته شدن اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی

علی اشرف نظری

دانشیار علوم سیاسی دانشگاه تهران

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران ۱۴۰۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

فروشگاه کتاب: خیابان کریم خان زند، بین قرنی و ایرانشهر، پلاک ۱۷۶، تلفن: ۸۸۳۱۷۱۹۲

بازنمایی هویت از نگاه دیگری

نحوه بر ساخته شدن اسلام هراسی و ایران هراسی

مؤلف: دکتر علی اشرف نظری

مدیر انتشارات: یدالله رفیعی

مدیر تولید و نظارت: سید محمد حسین محمدی

ویراستار: زهره خرمایی

صفحه آرا: جابر شیخ محمدی

مسئول فنی: عرفان بهار دوست

چاپ اول: ۱۴۰۰

تعداد کتان: ۳۰۰ نسخه

چاپ و صفحه بندی: گام اول

قیمت: ۶۸۰۰۰ تومان

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

سرشناسه: نظری، علی اشرف، ۱۳۵۸ -

عنوان و نام پدیدآور: بازنمایی هویت از نگاه دیگری: نحوه بر ساخته شدن اسلام هراسی و ایران هراسی / علی اشرف نظری.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۳۱۰ ص.: مصور (رنگی)، جدول، نمودار (رنگی).: ۲۱×۱۴ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۸۹-۱۵-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۷۷ - ۳۱۰.

موضوع: اسلام ستیزی - اروپا، موضوع: Islamophobia -- Europe

موضوع: ایرانیان -- هویت نژادی، موضوع: Iranians -- Race identity

موضوع: تبلیغات ضد ایرانی، موضوع: Propaganda, Anti-Iranian

موضوع: تبلیغات ضد ایرانی - اروپا، موضوع: Propaganda, Anti-Iranian -- Europe

شناسه افزوده: Institute for Humanities and Cultural Studies

رده بندی کنگره: BP۲۲۹/۳

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۸۹

شماره کتابشناسی ملی: ۷۶۴۸۲۹۱

فهرست

۷	مقدمه
	فصل نخست: بازشناسی مختصات مفهومی اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی
۱۱	مقدمه
۵۳	مسئله اسلام‌هراسی
۷۲	مسئله ایران‌هراسی
۸۳	نتیجه‌گیری
	فصل دوم: سیاست اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی در غرب: درک بنیان‌های نظری
۸۶	مقدمه
۸۸	الف. تصورات غرب از اسلام:
۹۲	ب. تصورات کلیشه‌ای و بازتولید اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی
۱۰۴	کارکردهای تصورات کلیشه‌ای
۱۱۹	ج. برساخته شدن هویت اسلام‌سیاسی و ایران در غرب
۱۲۳	۱. هویت اسلام‌سیاسی
۱۲۸	۲. جریانی طرح هویت اسلام‌سیاسی به عنوان دیگری غرب
۱۳۳	عزل ظهور اسلام‌سیاسی از دیدگاه پژوهشگران غربی
۱۳۳	الف. تحلیل فرهنگی ظهور هویت اسلام‌سیاسی
۱۳۹	ب. تحلیل هویت اسلام‌سیاسی از منظر قدرت و اقتصاد
۱۴۲	نتیجه‌گیری

فصل سوم: حضور مسلمانان در اروپا و مسئلهٔ اسلام‌هراسی: بازنمایی غیریت‌سازانه

- ۱۴۴ مقدمه
- ۱۵۱ رخداد ۱۱ سپتامبر و معرفی اسلام به عنوان تهدیدی برای دموکراسی
- ۱۵۳ فهم جنبش‌های اسلامی در اروپا از چشم انداز هویتی
- ۱۵۹ زمینه‌ها و چشم‌اندازهای جمعیت‌شناختی مسلمانان در اروپا
- ۱۶۷ ویژگی‌های جنبش‌های اسلام‌گرا در اروپا
- ۱۶۷ الف. خصیصه‌های فراملی و فراقومی
- ۱۷۰ ب. بازنمایی خودفهمی و هویت‌یابی فرهنگی
- ۱۷۳ ج. محوریت سیاست هویت
- ۱۷۶ د. نقد امپریالسم فرهنگی: بازگشت سرکوب‌شدگان
- ۱۷۸ ه. شهروندی و چالش چندفرهنگ‌گرایی
- ۱۸۹ نتیجه‌گیری

فصل چهارم: هویت، دیاسپورا و تحلیل مسئلهٔ اسلام‌هراسی در فرانسه: مطالعهٔ

موردی مسئلهٔ شارلی‌به‌د

- ۱۹۱ مقدمه
- ۱۹۳ بازشناسی مفهوم دیاسپورا
- ۱۹۶ مهاجرت و شکل‌گیری دیاسپورای مسلمان در اروپا
- ۲۰۰ سیاست چندفرهنگ‌گرایی و قانون منع حجاب: وضعیت متناقض
- ۲۰۴ محرومیت نسبی و احساس تبعیض مسلمانان فرانسه
- ۲۰۶ نشانگان اسلام‌هراسی در جامعه
- ۲۱۴ بازآیابی هویت و جامعه‌پذیری غیردولتی اسلام‌گرایان
- ۲۱۹ رویکرد اسلام‌ستیزی و جریان راست افراطی
- ۲۲۳ نتیجه‌گیری

مقدمه

شناخت دیگری^۱ همواره متضمن ضرورت‌ها و انگاره‌هایی پدیدارشناسانه است که با تقلیل دادن و فروکاستن مسئله یا پدیده پیش‌رو در صدد ارائه تصویری شناختی^۲ از دیگران در چارچوب «گزاره‌هایی قابل بیان» است. در این تعبیر، انگاره‌ها متبعی از ایده‌ها یا تصورات بنیادین هستند که بر اساس آن‌ها می‌توان گزاره‌هایی قابل بیان عرضه داشت. بر طبق این تحلیل، از روابط پیچیده میان متن، کلام، شناخت اجتماعی، قدرت، جامعه و فرهنگ بر پایه درکی فراگیر سخن گفته می‌شود که با بهره‌گیری از ساختارهای کلان‌معنایی تلاش می‌شود تا نحوه درک و شناخت و تبیین یک وضعیت خاص در هر فرهنگ مشخص شود. الگوهای هویتی ظهور یافته در رابطه با اسلام در غرب و القای سیاست اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی نتیجه دوبارگی معرفت‌شناختی و شکاف میان دو جهان هویتی با اندیشه‌ها، عادت‌واره‌ها،^۳ نهادها و ساختارهای سیاسی - اجتماعی متفاوت است که با «روند کژتابی»^۴ یا تقلیل‌گرایی^۵ همراه است. پژوهش حاضر، با هدف اتخاذ نگرشی چندبعدی به بحث اسلام‌گرایی و ایران‌هراسی، رویکردی تلفیقی دارد. رویکردی که تلاش می‌کند، ضمن ارائه زمینه‌های تاریخی و اندیشه‌ای و جامعه‌شناختی، سیاست اسلام‌هراسی و ایران‌هراسی را درک و تحلیل کند.

1. Other

2. Cognitive

3. Habitués

4. Distortion

5. Reductionism